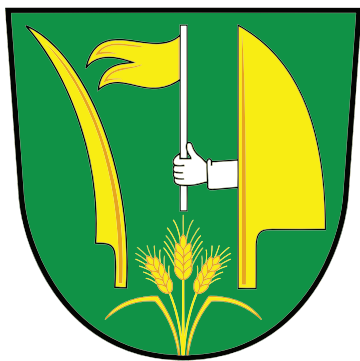

Továřský ZPRAVODAJ

OBČASNÍK OBECNÍHO ÚŘADU

Zpravodaj vydává pro svou interní potřebu obec Továř, č.p. 18, PSČ 78316, IČ: 00635626 Ev. č. MK ČR E 21473.
Do tohoto čísla přispěli: Miroslav Majer, Marta Šubrtová, Václav Krejčí, Jitka Loyková, Eva Hudcová, a Michal Šubrt.
Redakční zpracování: Marta Šubrtová (731 900 647, martasubrtova@seznam.cz). Příspěvky jsou redakčně upravovány.

KULTURNÍ A SPOLEČENSKÉ DĚNÍ

Továřské hodové slavnosti

V letošním roce připadly továřské hody na úterý 5. července. Po mnoha letech jsme se při jejich organizování rozhodli vyzkoušet praktickou inovaci, která souvisí se skutečností, že naše hody připadají na jeden z dvojice dnů, jež jsou od roku 1990 dnem volna a mnozí občané tento čas tráví mimo domov. Proto jsme je rozdělili na liturgické úterý a zábavní sobotu, která byla nabitá programem, aby si v ní každý našel to své.

Na cyrilometodějský svátek se v Továři slouží jediná mše za celý rok, a o to bývá příležitostí slavnostnější. Ta poslední se odehrála na zbrusu novém prostranství u kapličky, kde se tentokrát sešla necelá padesátka věřících, tušících i pochybujících, aby si vyslechli křesťanské zamyšlení otce Vojtěcha. O jistou nadpozemskost letošního sakrálního dopoledne se postaralo nestandardní chování počasí: místo očekávané tropické výhně se nad obcí rozprostřela vlídná oblačnost, která po celou dobu pobožnosti držovala příjemný polostín; a jen co se účastníci rozešli, skropila náves vydatná přeháňka – snad aby smyla těch pár hříčků, které po sobě několik malověrců zanechalo mezi neuklizenými židlemi. Jediné, co jsme letos u kapličky Cyrila a Metoděje postrádali, byla dolanská dechovka, kterou zastoupil mladý varhaník se syntezátorem. Věku bohužel poručit nelze, a tak se budeme muset smířit s tím, že onen nezaměnitelně unylý a pronikavě ostrý zvuk dechových nástrojů, který hodové slavnosti v naší obci provázel odnepaměti, už možná nikdy neuslyšíme.

Pro ty, kterým se čekání na sobotu zdálo příliš dlouhé, byla v sále kulturního domu uspořádána volná výstava obrazů mladého továřského streetartového umělce Jiřího Dosoudila a také výstava

fotografií z historie dolanské školy, která byla otevřena v odpoledních hodinách od středy až do soboty.

Na sobotní odpoledne se těšili nejen místní děti, ale také po výdělku toužící kočovní kolotočáři, kteří se se svými atrakcemi usídlili naproti Kolibě a tento den vyhlíželi jako spásu už pátým dnem. Zcela nevšední úvodní podívaná se naskytla nic netušícím divákům přesně ve 3 hodiny, kdy se na bezmračné obloze těsně nad Kolibou zjevil motorový letoun a několik minut prováděl nad hlavami jednu dechberoucí akrobatickou figuru za druhou. Nutno doplnit, že tato efektní show plně vývrtek, přemetů a smyček bylo možné jen díky anonymnímu sponzorskému daru, za který se sluší nahlas poděkovat. Další program patřil především hudbě poslechové i taneční. Úvodní část obstarala dívčí kapela The Addams Sisters z Moravičan, objev roku 2020 Rádia Haná, která překvapila svižnou, promyšlenou vlastní tvorbou a různými vokály.

O hudební přestávku se postarala příroda, která kolem 4. hodiny odpolední skropila rozpálené betonové dlaždice vlahým, dvacetiminutovým deštěm, jenž připravil půdu pro jednu z nejvděčnějších dětských kratochvílí – brodění kubíky načechnané hasičské pěny. Večerní pódium pak patřilo hanáckému Elán Tribute Bandu, který naživo vzkřísil nesmrtelné hity stálce slovenské popmusic; kvalitu počínu podtrhl fakt, že za nezaměnitelný hlas původního interpreta alternoval tenorista opery Moravského divadla v Olomouci Jakub Rousek. Nostalgickou hudební notu pak ještě umocnila taneční retrodiskotéka Honzy Majera. Malou skvrnou na celém večeru bylo jisté podcenění spotřeby nápojů pro dospělé, jichž měla cateringová agentura nedostatečnou zásobu a nebyla schopná výpadek včas doplnit; intenzitu zábavy to však ovlivnilo jen mírně, protože ta těžila hlavně z rytmického chvění decibelů.

VI. meziobecní olympiáda

Po dvou letech odmlky vynucené obavami z řádění neúnavného vetřelce z mikrosvěta mohlo konečně dojít ke každoročnímu měření sil mezi čtyřmi spřátelenými obcemi, které se tak jako v minulých pěti ročnících střetly na atletickém oválu v Dolanech. Počasí bylo v sobotu 21. května nečekaně shovívavé, neboť vysilující sluneční žár predikovaný meteorologickými věrozhvěstami se jako na povel ukryl za cudnou sukénku oblačnosti, a tak jsme mohli sledovat vzrušující klání mezi všemi věkovými kategoriemi ve čtyřech osvědčených disciplínách.

Konečné výsledkové pořadí se nakonec ukázalo být nadmíru překvapující: třpytem zlata se tentokrát opájela výprava ze Samotišek, kterou jsme v minulých letech vidali spíše na dně výsledkové listiny, a vzbudila tak oprávněné dohady, jakým povoleným dopingem tak nečekaného úspěchu dosáhla. Vodítko z bezradnosti nakonec nabídla statistika ministerstva zdravotnictví, z níž vyplynulo, že ze všech zúčastněných mívaly Samotišky v pravidelných epidemiologických vlnách za poslední dva roky nejvyšší podíl nakažených na počet obyvatel, a tak se nabízí domněnka, že za současným raketovým zlepšením výkonnosti může paradoxně stát jejich nabuzená kolektivní imunita. Ať je klíč v úspěchu našich sousedů jakýkoli, podstatné je, že Tověř za vítězstvím nijak zvlášť nezaostala a brala druhé místo, zatímco zástupci Bělkovic-Lašťan, kteří všem soupeřům posledně ukázali dlouhý nos, se museli letos smířit s potupnou bramborou na úplném chvostu.

vůbec nejmladší účastnice ve žlutém dresu se neměla za co stydět....

Jak se našim amatérským sportovcům po dvouleté pauze vedlo? V silových vrhačských disciplínách jsme měli zastoupení mezi třemi nejlepšími téměř ve všech kategoriích. Nejpovedenějšího výsledku pak dosáhli junioři nad 16 let – Vojta Richter (1. místo), Tereza Antlová (1. místo) a Jiří Hudec (3. místo). Mezi seniory se solidním vrhem blýskl i náš starosta Miroslav Majer, který svou kouli poslal za hranici 11,6 metru a odnesl si medaili za 3. místo.

V běhu to v letošním roce nebyla žádná sláva; uspěli jen běžci v dětských kategoriích, a to předškolačky Katie Kleislová a Lucie Milanová (1. a 2. místo), sourozenci Gabriela a Martin Možíškovi (do 9 let, 1. a 2. místo) a Jan Rychtecký (do 12 let, 2. místo). Závěrečná smíšená štafeta poslední příčkou jen podtrhla nečekaný úpadek tověřské běžecké školy v rychlostních disciplínách.

Pokud se ovšem k rychlosti přidá ještě došlap s odrazem na prkně, je to jiná písnička: naši skokani své soupeře přímo zvalcovali. Za všechny jmenujme juniory nad 16 let, mezi nimiž na stupních vítězů zářily výhradně žluté tověřské dresy patřící sourozencům Lukáši a Vojtovi Richterovým, jimž sekundoval Jiří Hudec. Sportovní multitalent Vojta pak přidal zlato z vůbec nejsledovanějšího závodu dne – skoku do výšky. Tam letos k vítězství stačilo zdolat 155 centimetrů, což je hodnota zaostávající 18 centimetrů za rekordem mítinku v této technické disciplíně.

I v letošním ročníku jsme přivítali zahraniční účastníky; tentokrát to byly ženy a děti z Ukrajiny, které našli svůj dočasný domov u dobrých lidí v našich čtyřech obcích. Doufáme, že jsme jim tak pomohli alespoň na chvíli zapomenout na nelehký úděl, kterým jejich rodná, těžce zkoušená země v těchto měsících prochází.

TOVĚŘSKÝ KAMÍNKOVNÍK

Od soboty 2. dubna máme před obecním úřadem svůj kamínkový strom i s hradem, kam můžete odkládat své malované kamínky pro radost sobě i ostatním... Všem tvořivým děkujeme!

REVITALIZACE NÁVSI

Nejnákladnější investiční akce v historii Továře, jejíž realizace si vyžádala bezmála 10 let příprav a 3 měsíce intenzivní stavební činnosti, byla v polovině června zdárně završena. Jsme přesvědčeni, že hlavních cílů tohoto projektu se i přes některé nedostatky podařilo dosáhnout: jedná se především o komplexní řešení stavu chodníků s novým úsporným osvětlením od kruhové křižovatky až po rozvíjející se dolní konec, obnovení autobusových zastávek, vytvoření funkčního prostoru s lavičkami a informační tabulí v okolí kaple nebo vybudování zpomalovacího ostrůvku na vjezdu do obce, který spolu se zúžením silnice na návsi výrazně přispěl k omezení rychlosti dopravy. Zároveň se podařilo nad rámec původního projektu prosadit i kompletní výměnu asfaltového povrchu vozovky. (Za tento počin patří velké poděkování panu Miroslavu Tandlerovi, který celou stavbu dozoroval a který za nutnost okamžité opravy silnice včas intervenoval u příslušných správních úřadů.) Provedené stavební práce mají i své „okem neviditelné“ stránky, například zvýšení kapacity potrubní větve dešťové kanalizace na pravé straně silnice, která svádí vodu do Cihelny. Nedílnou součástí revitalizace tvoří rovněž obnova stromové výsadby a zatravnění zelených ploch, které bude dokončeno na podzim tohoto roku, kdy jsou pro to příhodnější podmínky.

Zároveň se však také objevilo několik problémů, u nichž je dnes třeba přiznat, že jim v řešení projektu nebyl věnován dostatek pozornosti; týká se to zejména parkovací kapacity návsi, což je komplexnější téma, jež se z menší či větší části týká celé obce a jež by se mělo stát jedním z prioritních úkolů nového obecního zastupitelstva.

Projekt revitalizace byl finančně mimořádně náročný a pro obecní rozpočet znamenal velkou zátěž, kterou jsme však díky prostředkům našetřených minulých letech ustáli bez zadlužení. Celkové náklady na stavební práce se nakonec vyšplhaly na

částku 17 423 600 Kč, z toho obec z vlastních prostředků zaplatila zhruba 7,8 milionu korun, necelých 10 milionů pokryly příjmy z dotací a 1,5 milionu za nový povrch silnice uhradila Správa silnic Olomouckého kraje.

Věříme, že „srdce“ naší obce se nám podařilo omladit, vyztužit a rozzářit, takže bude ještě dlouho tlouct a pulzovat životem. Završením této náročné akce se nám zároveň uvolnily ruce i kapsa pro ostatní tepny a životně důležité orgány, z nichž se naše obec skládá; k nim budeme od nového funkčního období směřovat naši pozornost. Na úplný závěr se sluší poděkovat za velkou profesionalitu a vstřícnost společnosti Kareta, která celou akci stavebně zrealizovala.

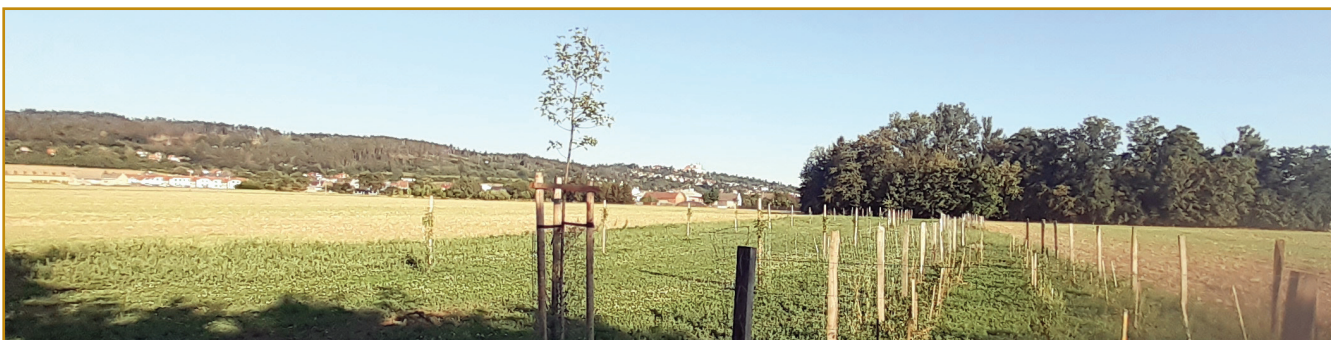

Stromová alej za Cihelnou

Ačkoli počasí v sobotu 9. dubna odmítlo ukázat svou vlídnou tvář a celé dopoledne pršelo, přesto se sešlo dost dobrovolníků na to, aby v aleji za Cihelnou zasadili 30 stromů a dvě oplocenky se zhruba 110 keři. Stalo se tak v rámci projektu, o němž jsme informovali v předchozím Zpravodaji a jehož záměrem je rekultivace původní polní cesty s vytvořením 1,3 kilometru dlouhého vycházkového okruhu kolem biotopu Cihelna. Každá z rodin, které se do akce zapojily, si také vybrala strom, nad nímž převezme patronát.

V této fázi však cesta ještě zdaleka neplní svůj zamýšlený účel, neboť všechny rostliny teprve musí řádně zakořenit a půda potřebuje zpevnit, což si vyžádá delší dobu zvýšené péče, sečení a také přísnější ochrany před zátěží. Občanům proto doporučujeme, aby s pravidelnými vycházkami vyčkali do následujícího jara. V příštím roce plánujeme upravit navazující stezky a instalovat odpočívadlo, lavičky a vzdělávací tabuli.

Velký dík za významnou pomoc patří i farmářce Janě Pražákové, která s použitím vlastní techniky připravila půdu pro vysetí travního semene a následně jej zaválela.

KOMUNÁLNÍ VOLBY 2022

V září proběhnou celorepublikové volby do obecních zastupitelstev a senátu, a to od pátku 23. září (od 14:00 do 22:00 hodin) do soboty 24. září (od 08:00 do 14:00 hodin) v sále kulturního domu v Tovéři. Druhé kolo voleb do senátu se koná 30. září (od 14:00 do 22:00 hodin) a 1. října (od 08:00 do 14:00 hodin) tamtéž.

Pro tověřské komunální volby bude k dispozici jeden šedý hlasovací lístek se dvěma kandidátkami. Volič má tři možnosti, jak hlasovat: (1) Může označit křížkem volební stranu, avšak pouze jednu. V tomto případě již neoznačuje v této volební straně konkrétní kandidáty. (2) Může označit křížkem kandidáta, pro kterého hlasuje, a to z kterékoli volební strany. Nejvýše lze označit tolik kandidátů, kolik členů zastupitelstva obce má být zvoleno, v našem případě 7. Tento počet je uveden v záhlaví hlasovacího lístku. (3) Poslední možností je kombinovat oba způ-

soby a označit křížkem jednu volební stranu a dále v rámečku před jménem kandidáta další kandidáty z libovolných ostatních volebních stran. V tomto případě je dán hlas jednotlivě označeným kandidátům. Z označené volební strany je dán hlas podle pořadí na hlasovacím lístku pouze tolika kandidátům, kolik zbývá do počtu volených členů zastupitelstva.

Nově zvolené zastupitelstvo se sejde nejdříve 11 dnů a nejpozději 25 dnů od vyhlášení výsledků voleb na ustavujícím zasedání, na němž členové zvolí nového starostu, místostarostu a členy jednotlivých výborů. V případě, že by byl ve lhůtě 10 dnů od vyhlášení výsledku podán návrh na neplatnost voleb, může být tato schůze svolána až po obdržení rozhodnutí soudu o tomto návrhu. Informace o výsledcích voleb a datu ustavujícího zasedání bude v náležitě lhůtě oznámena na úřední desce.

Problém tranzitní dopravy

Nad původní plán projektu revitalizace návsi se nám podařilo zajistit i vyasfaltování celého povrchu průchozí komunikace v délce téměř 500 metrů. Životnost této bonusové pokládky nicméně drasticky snižuje rostoucí dopravní zátěž, která může mít za následek, že se pod nápoem neustále sílí nákladní tranzitní doprava, která přes naši obec směřuje a na níž nejsou naše komunikace dimenzovány, opět zhroutí. Jak totiž ukázalo nedávné šetření, intenzita dopravy v naší obci je pětinasobně (!) vyšší, než jaká je průměrná intenzita u silnic III. třídy. To představuje nemalý problém také z hlediska bezpečnosti. Opatření, která měla pomoci tento trend zmírnit, jako například snížení povolené tonáže u mostního přejezdu přes potok Adamovka v Droždíně na 19 tun, se zatím ukázala jako nepříliš účinná, a proto přišli starostové pěti okolních obcí včetně Tovéře s iniciativou, jejímž cílem je tuto situaci projednat ve vedení kraje a nalézt způsob, jak tranzitním obcím v okolí Olomouce ulevit. Řešení má sice Ředitelství silnic a dálnic již na stole, jeho realizace je však stále otázkou vzdálené budoucnosti: plánovaná a několikrát také odložená východní tangenta, nadregionální dopravní přeložka, která má svádět tranzitní dopravu proudící přes Olomouc ve směru Bystrovany – Týneček – Šternberk, je stále ve fázi schvalování a její zprovoznění lze očekávat nejdříve v roce 2028. O výsledcích těchto jednání vás budeme průběžně informovat.

Chodník do Samotišek:
KDY KONEČNĚ?

O záměru vybudovat chodník do Samotišek, který by zajistil bezpečnost chodců na rizikovém silničním úseku mezi oběma sousedními obcemi, jsme poprvé informovali v dubnu 2013. Za tu dlouhou dobu se naše plány několikrát zbrzdily, zastavovaly a měnily. Vzhledem k neměnnému odmítavému přístupu některých vlastníků dotčených pozemků jsou však naše možnosti stále velmi zúžené. V případě, že se podaří dospět k dohodě, jsme schopni stavbu začít zrealizovat, neboť projekční dokumentace je již delší dobu připravena a finanční krytí je přislíbeno z fondu MAS Šternbersko.

LÍPA (BEZ)NADĚJE

Když jsme před 4 lety vysazovali obecní lípu, nazvali jsme ji lípou naděje. I přes naši péči se jí však nedařilo: ta letošní je již třetí, kterou jsme museli vsadit do země na místo té původní. Teprve s letošním jarem jsme zjistili příčinu: někdo ji celou dobu systematicky hubil agresivní chemií. Odhalil to laboratorní rozbor křehké hmoty, kterou někdo nalil do kořenů a pečlivě zasypal mulčem, aby se na to hned nepřišlo. Těžko se chápe, co může někomu vadit na symbolické zeleni, která vyrůstá na obecním pozemku a nikomu nepřekáží. Je-li to projev msty či nevole vůči těm, kdo ji vysadili, pak existují méně záluďné a mužnější způsoby, jak být vyslyšen. Tento bezohledný počin přímo volá po tom, aby byl viník dostižen přirozenou spravedlností, která často nebývá stejně shovívavá jako ta lidská.

NOVÉ KONTEJNERY
na plechovky a oleje

Na sběrném místě u obchodu byly instalovány dva nové kontejnery (popelnice), do nichž můžete odkládat plechovky s dalším drobným kovovým odpadem a oleje uzavřené v plastové nadobě nebo láhvi. Současně si můžete na obecním úřadě vyzvednout speciální bílou tašku na plechový odpad, kterou obdržíte zdarma.

PŘIPRAVUJEME

- V pátek 26. srpna se v 20:30 hodin reálu Koliby osvítl plátno **letního kina**. Zatím nemůžeme prozradit, jaký filmový hit se bude promítat, protože o tom teprve rozhodnete v hlasování na oficiálním Facebooku Obce Tověř. Tam můžete dát do pondělí 15.8. svůj hlas jednomu z trojice českých filmů: *Mimořádná událost*, *Deník moderního fotra* a *Srdce na dlani*. Občerstvení s udírnou je nedílnou součástí akce.
- Začátek školního roku dětem zpestříme **Cestou pohádkovým lesem**. V sobotu 3. září se na ně i na rodiče bude již tradičně těšit osvědčený tým fantaskních postavíček, které se postarají o zábavné odpoledne, které začne ve 14:00 hodin na Kolibě.
- Vyznavače živé rockové hudby zveme v **sobotu 12. listopadu** do sálu kulturního domu, kde vystoupí Turbo a Katapult Revival, příležitostné muzikantské uskupení Pavla Bečici, frontmana dobře známé skupiny Yantar Band.

OBEC NABÍZÍ

- S nadcházejícím podzimním a zimním obdobím je možné navštívit renovovanou saunu v suterénu kulturního domu, která poskytuje zázemí až pro 6 osob a je vybavena bazénkem se studenou vodou. Poplatek zohledňuje pouze náklady na provoz a úklid zařízení a činí 700,- Kč za 3,5 hodiny.
- Občané mají možnost si pronajmout sál kulturního domu a pohostinské prostory Koliby na rodinné oslavy.
- Prostor sálu si lze pronajmout i na sportovní a pohybové aktivity, a to soukromě i komerčně.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

ŽIVOTNÍ JUBILEA

červen:	Čestmír Kučera	75 let
	Čestmír Večeřa	75 let
	Jarmila Helvigová	70 let
červenec:	Miroslav Grygar	93 let
srpen:	Ladislav Rektořík	65 let
	Miroslav Ondrušek	65 let
	František Mader	65 let

Blahopřejeme!

NOVĚ NAROZENÍ

18. února se narodila Adina Látalová.

24. května se narodil Daniel Ondrušek.

Přejeme do života hodně štěstí a lásky!

ÚMRTÍ

Dne 13. dubna zemřela ve věku 91 let paní Zdeňka Tegelová.

Dne 22. července zemřel ve věku 71 let pan Josef Hilšer.

Čest jejich památce.

CO JE O PSECH, BÝVÁ O LIDECH...

Když se obyvatel či obyvatelka Tověře vydá se psem na vycházku po okolí, pravidelně se stává, že pocit pohody střídá zhnusení. Ať totiž šlápne kamkoliv, narazí na psí exkrement; to v dnešní době nutí k zamyšlení. Co ten pes má za páníčka, když po svém psovi neuklidí? Většina z nich s tím dávno nemá problém, tak proč se to on ještě nenaučil? To mu vážně nevádí, že na příští procházce se svým miláčkem bude mít tu nevzhlednou hromadu zase na očích? Sice seschlou, ale nerozloženou – je naprosto jedno, jestli ji po sobě nechá bernardýn nebo pinč: přilepit se na botu, páchnout a hyzdit okolí umí obě stejně.

Obecní úřad všem majitelům psů, co své miláčky chodí venčit na obecní prostranství, vyšel vstříct tím, že instaloval několik odpadkových košů, doplňuje sáčky a pravidelně upozorňuje na to, že sbírat výkaly po svých psech není jen slušnost, ale i zákonná občanská povinnost. Tak proč je některým z nich stále zatěžko udělat ten jeden shyb? Že jde o ho*no?

Jenže ona příroda není až tak mocná čarodějka a ty naše lotroviny, které vůči ní i sobě navzájem pácháme, nezvládá odstraňovat s rychlostí, jakou bychom po ní vyžadovali. Tuto základní věc si neuvědomuje pouze člověk hloupý a člověk lhostejný. Oba druhy lidí by se proto měli zamyslet nad moudrou radou, kterou nám zanechali naši vnímaví předkové:

„Co nechceš, aby dělali druzí tobě, nedělej ty jim.“

Vaše zastupitelka a majitelka psa, Jitka Loyková
(Omlouvám se za expresivitu, ale někteří lidé jinak nepozorní...)

Informujeme, že další odpadkový koš pro pejskaře byl před několika dny instalován u přechodu nově zbudovaného chodníku v dolní části obce.

Zvony odletěly do Říma

Kromě tradiční pomlázky se v naší obci stále drží ještě jeden velikonoční zvyk: klapání, které je výlučnou doménou chlapců ve věku od školky do konce povinné školní docházky. Tento lidový obyčej se kdysi praktikoval po celé republice, dnes se dodržuje už jen tam, kde jsou stále silné folklórní tradice. V Tovéři, která dnes bývá demografy označována za předměstský typ obce s vysokým procentem přesídlené původně městské populace, se však tento zvyk doposud drží a nezdá se, že by tomu v blízké budoucnosti mělo být jinak.

Letošní klapání, které se poprvé ozvalo večer na Zelený čtvrtek, opakovalo se třikrát na Velký pátek a doznělo s ránem na Bílou sobotu, bylo specifické tím, že tucet místních hochů doprovázel i jeden dospělý. „Sám jsem od malička chodil klapávat, a tak jsem se rozhodl, že přihlásím i svého pětiletého syna,“ říká pan Václav Krejčí, který skoro deset let býval klapačem v rodných Samotíškách. Má tedy bohaté zkušenosti a může srovnávat, jak se tento zvyk za tu dobu proměnil.

„S kapitány Kubou a Michalem jsem se domluvil, že mohou našeho Dominika doprovázet. Začínali jsme už ve čtvrtek večer, což nebývá všude pravidlem, a prošli celou Toveří. Díky chytrým hodinkám jsem zjistil, že to obnáší ujit zhruba 4 700 kroků, to je tři a půl kilometru. Na druhý den ráno, kdy se začíná klapat už za svítání, jsem měl co dělat, abych synka probudil. Přidali jsme se na dolním konci. Kluci měli řehtačky, klapače, ti starší si vzeli kozu – to je hlučnější řehtačka, která vypadá jako valcha na kolečkách. V jednu chvíli se jednomu z kluků rozbil klapač. Sledoval jsem, jak si to zamířil k domu pana Ťuky a za okamžik se vrátil s novým. Hned jsem si tedy jeden také pořídil, abych nebyl jenom do počtu.“

Správně klapat není jen tak – po hodinách vytrvalého rámusení a soustředění na jednotný rytmus mívají někteří hoši i mozoly či puchýře, a tak se zdá jejich výdělek zasloužený. Vyplácení z toho, co klapáním vyberou, je přísně hierarchické: čím zkušenějším je kdo klapačem a čím větší rámus vydává, tím větší díl z vybrané částky mu náleží. „Za našeho dětství bylo rozdělování mnohem přísnější,“ vzpomíná pan Václav. „Nejstarší kluk, kterému se říkalo kapitán nebo kaprál a kterého musí ostatní poslouchat, u sebe nosil zápisník, a když někdo z družiny nepozdravil, nepoděkoval nebo mluvil sprostě, hned se mu strhlo třeba deset korun. Pokud si chtěl něco vydělat, musel chodit celou trasu a nevynechat žádné klapání. I disciplína byla tvrdší. Třeba jsme nikdy u dveří nezvonili; aby nám domácí otevřeli, museli jsme přidat na hlasitosti a ukázat, že stojíme o jejich pozornost. Občas také docházelo k neshodám; to se pak vyplácení chtěla ujmout jedna rozhořčená teta a každého podělit podle své spravedlnosti.“

Jak lidé v Tovéři na klapače reagují? Liší se to dům od domu: zatímco starší rodáci, kteří tento zvyk dobře znají, se někdy zdržují v blízkosti okna, aby je hlučná sešlost neminula a mohli je za jejich vytrvalost odměnit, ti mladší či původem z města to často vnímají jako obtěžující chování, kterému nechávají dveře zavřené. Jak se nakonec ukázalo, vstřícně se letos k chlapeckému průvodu zachovala nanejvýš každá pátá tověřská domácnost, což je ve srovnání s minulostí docela výrazný propad. Je otázkou, v čem tkví příčina: jestli ve dvou covidových letech, během nichž se klapat přestalo, v současné drastické inflaci, v lepším odhlučnění oken, díky němuž lidé zvuk z ulice snáze přeslechnou, v pozdním čase klapání nebo v příliš hlasité vulgárnosti některých koledníků, která nejednoho potenciálního dárce od štědrosti odradí. Nejspíš od všeho trochu: pokud tedy chtějí kluci přesvědčit, že si svou odměnu zaslouží, budou na své prezentaci muset ještě zapracovat a ukázat, že se tohoto obyčeje nechopili jen pro výdělek.

Máte-li tedy doma mužského potomka, pro kterého hledáte nějakou výchovnější zábavu, zkuste jej příští rok také přihlásit. A když už víte, co se za tím neodbytným rámusem pod vašimi okny skrývá, zkuste být napříště shovívavější a oželte pár korun; možná tím přispějete k záchraně jednoho vymírající lidové tradice.

Podle církevních zvyklostí se na Zelený čtvrtek (tj. pět dní před velikonočními) všechny katolické zvony a varhany naposledy rozezní při liturgickém zpěvu Gloria a ztichnou až do velikonočních vigilií (tj. do noci z Bílé soboty na neděli Zmrtvýchvstání Páně). Podle folklórních tradic všechny zvony v tom mezidobí odlétají do Říma pro požehnání. Jako první letí ty nejstarší, které znají cestu, na konci malé, aby se neztratily, a průvod jako stráž uzavírají dva z těch nejvýznamnějších: zvon Zikmund z chrámu svatého Víta a zvon Marie z Týnského chrámu v Praze. Když doletí, papež jim požehná za věrné služby církvi a zvony letí zpět. Vrací se na Bílou sobotu po Gloria a vyzvánějí: „Byl jsem tam! Byl jsem tam!“ Toto zvonění má prý kouzelnou moc – když při něm hospodyně zamete dům, nebudou se v něm po celý rok držet švábi; pokud se při něm člověk umyje v pramenité vodě, bude celý rok zdravý; ovocnými stromy v zahradě se má zatrást, aby se probudily, a rovněž postříkat vodou, což jim prý na celý rok dodá sílu.

Po dobu, kdy se kostelní zvony odmlčí, se proto na vesnicích ujal zvyk nahrazovat jejich zvuk hlukem řehtaček, hrkaček a klapačů. Za tuto službu, která se obvykle provozuje mezi pátkem a sobotou pětkrát (v některých obcích dokonce každou hodinu), lidé z každého stavení dobrovolníkům přispívali něčím na zub nebo penízem.